

14. Plan vidnovlennia. Osvita i nauka (proekt stanom na 03.08.2022). URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennia/2022/08/19/HO.projekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf> (data zvernennia 04.08.2024).
15. Popry viinu Ukraina vidnovliue masovyi i dytiacho-yunatskyi sport – Vadym Huttsait. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/02/rozvytok-masovogo-i-dytyachogo-sportu-zalyshayetsya-priorytetom-ministr-molodi-ta-sportu-ukrayiny-vadym-gutczajt/> (data zvernennia 02.08.2024).
16. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 lystopada 2020 r. № 1089. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text> (data zvernennia 02.08.2024).
17. Sitnikova N.S. Systema rozvytku dytiacho-yunatskoho sportu v Ukraini ta yoho znachennia dla sotsialnoho zrostannia derzhavy. Derzhava ta rehiony. Seriia: Derzhavne upravlinnia. 2013 r. № 1 (41). S. 100-105.
18. Ukraina: tiazhki naslidky viiny dla zakladiv osvity ta maibutnoho ditei. URL : <https://www.hrw.org/uk/news/2023/11/08/ukraine-wars-toll-schools-childrens-future> (data zvernennia 03.08.2024).
19. U SumDU obhovoryly aktualni pytannia rozvytku dytiacho-yunatskoho sportu v oblasti. URL: <https://news.sumdu.edu.ua/uk/news/13410-u-sumdu-obgovorili-aktualni-pitannia-rozvitku-dityacho-yunatskoho-sportu-v-oblasti.html> (data zvernennia 02.08.2024).

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10\(183\).35](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).35)
УДК: 322.233.22

Приходько І.В.
ORCID.ORG/ 0009-0000-8570-6341
аспірант,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
Корчагін М.В.,
ORCID.ORG/0000-0001-6788-1840,
канд. фіз. вих., доцент,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків
Ольховий О.М.
ORCID.ORG/0000-0002-5223-5229,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ УЧНІВ ЛІЦЕЮ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

Анотація. Мета дослідження – визначити рівень спортивної майстерності юнаків-учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю та дослідити його динаміку протягом трьох років. Дослідження проводилося протягом 2020-2022 років на базі загальноосвітнього ліцею Харківського фахового коледжу спорту. Кількість учасників складала 210 осіб, середній вік представників 15.46 років. Було проаналізовано відсоткове співвідношення спортивної кваліфікації учнів загальноосвітнього ліцею. Результати дослідження показали, що відсоток рівня спортивної майстерності учнів ліцею у 2020-2022 роках має негативну динаміку: зниження відсотку учнів із званням Кандидати у майстри спорту України з 10,7 % у 2020 році до 4,7 % у 2022 році; зниження відсотку представників із I спортивним розрядом з 12,3 % у 2020 році до 9,4 % у 2022 році; зниження відсотку учнів із II спортивним розрядом з 43 % у 2020 році до 31,2 % у 2022 році. Висновок: спостерігається поступове погіршення рівня спортивної кваліфікації учнів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю.

Ключові слова: спортивна майстерність, ліцей спортивного профілю, профільне навчання.

Annotation. Prykhodko I.V., Korchagin M.V., Olkhovyi O. M. The level of sportsmanship of pupils of the sports profile lyceum. The article examines the level of sportsmanship of 10th-grade pupils of sport's professional college lyceum. The aim of the study is to determine the level of sportsmanship of 10th grade students of the lyceum and to investigate its dynamics over three years. The research was conducted during 2020-2022 on the basis of the general education lyceum of the Kharkiv Professional College of Sports. The number of participants was 210 people, the average age of the representatives was 15.46 years. To analyze the level of sports skills of lyceum entrants, we analyzed the percentage ratio of their sports qualifications. The results of the study showed that the percentage of the level of sportsmanship of the entrants to the general education lyceum of the Kharkiv Professional College of Sports in 2020-2022 years has a negative dynamic of the studied indicators: a decrease in the percentage of pupils with the title Candidates for Master of Sports of Ukraine from 10.7% in 2020 to 4.7% in 2022; decrease in the percentage of pupils with the 1st sports category from 12.3% in 2020 to 9.4% in 2022; decrease in the percentage of pupils with II sports category from 43% in 2020 to 31.2% in 2022. There is a regular positive trend in the increase in the percentage of athletes with the III sports category from 24.6% in 2020 to 45.3% in 2022. The percentage of pupils with the 1st youth sports category who entered the lyceum of a specialized sports education institution in 2020, 2021 and 2022 did not actually change. Conclusion. The analysis of the study results of the level of sports skills of 10th-grade pupils of the specialized sports profile educational lyceum the during 2020-2022 showed a gradual deterioration of the level of their sports qualifications.

Keywords: level of sportsmanship, sports profile lyceum, specialized education.

Постановка проблеми. Одним з основних завдань Харківського фахового коледжу спорту є відбір та підготовка обдарованих дітей та молоді з метою поглибленого оволодіння спортивною спеціалізацією, досягнення високих спортивних результатів та поповнення збірних команд України у поєднанні із здобуттям повної загальної середньої та подальшої фахової передвищої освіти.

Особливістю планування освітньої діяльності в умовах закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю є необхідність розробки індивідуальних програм спортсменів з урахуванням їхньої спеціалізації [10; 13]. Освітня траєкторія членів молодіжних збірних команд України з різних видів спорту передбачає навчання паралельно з інтенсивною спортивною підготовкою, дуже часто поза стінами навчального закладу, а тому із використанням технологій електронного та дистанційного навчання [6; 12]. З огляду на процес багаторічної спортивної підготовки освітній профіль окремого вихованця ліцею може містити індивідуальний набір освітніх програм та їхніх рівнів з необхідних базових чи профільних курсів [11; 19].

Аналіз літературних джерел. Навчальні плани 10-х і 11-х класів профільного середнього рівня освіти розробляються відповідно Державного стандарту та містять інваріантну та варіативну складові [8]. Інваріантна складова сформована на державному рівні і включає обов'язкові для вивчення всіма учнями навчальні предмети, що передбачені відповідними Типовими навчальними планами. Враховуючи спортивний профіль навчального закладу і значні фізичні навантаження учнів – спортсменів (15 годин тренувань на тиждень), з метою недопущення їх фізичного перевантаження предмет «Фізична культура» врахований тільки в системі навчально-тренувального процесу та не входить до навчального навантаження шкільної програми. Тож години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження. Однак, саме цей час (15 навчальних годин на тиждень) відводиться для реалізації завдань профільного навчання учнів за спортивним напрямком [10]. Тому питання формування первинних професійних компетентностей в процесі профільного навчання за спортивним напрямком може бути вирішено за рахунок впровадження індивідуальних освітніх траєкторій для вихованців ліцею спортивного профілю [14; 15].

У сучасних вітчизняних наукових виданнях часто зустрічається поняття «індивідуальна освітня траєкторія». Зазначена траєкторія розглядається як цілеспрямована освітня програма, яка забезпечує позиції вибору, розробки, реалізації освітнього стандарту при здійсненні викладачем педагогічної підтримки [1; 2]. Основними напрямками вивчення побудови індивідуальної освітньої траєкторії дослідники вважають діяльнісний та рефлексивний підходи [4].

На думку науковців, діяльнісний підхід в освіті – це спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь особистості, застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти і командної роботи, успішну інтеграцію в соціум і професійну самореалізацію [7]. Тобто, у процесі та за результатами використання форм, прийомів і методів освітнього процесу народжується не робот, навчений і запрограмований на чітке виконання певних видів дій і операцій, а особистість, яка обирає, оцінює, програмує і конструює різні види діяльності, що задовольняють потреби в саморозвитку й самореалізації. Таким чином, діяльнісний підхід в освіті – це не сукупність окремих освітніх технологій чи методичних прийомів. Це методологічний базис, на якому будуються різні системи навчання зі своїми конкретними технологіями, прийомами і теоретичними особливостями. Діяльнісний підхід є альтернативним методу трансляції знань і їх пасивного засвоєння, це дозволяє досягти освітніх цілей, що втілюють потреби суспільства і держави [3; 6].

Рефлексивний підхід в організації освіти передбачає використання в процесі освітньої діяльності особистісних механізмів рефлексії, тобто усвідомлення суб'єктом діяльності її елементів: способів діяльності, проблем, що виникають і шляхів їх вирішення, емоційних змін, форм комунікації, методів самоаналізу [9].

Питанню ролі рефлексії в розвитку та становленні особистості присвячено наукові розвідки філософів, педагогів, психологів різних часів (М. Бердяєв, Г. Голіцин, А. Зак, В. Давидов, Д. Д'юї, Д. Кампер, О. Кузьмін, О. Осницький, С. Рубінштейн, В. Слободчиков, Г. Щедровицький та ін.) [9]. У науково-методичній літературі активно досліджується роль рефлексії у професійній діяльності людини, зокрема й педагогічній діяльності [16; 18]. Р. Тур визначає рефлексію як психологічний механізм, спрямований на самовдосконалення особистості [17]. Рефлексія як метакогнітивний процес розкривається в якості принципу людського мислення, спрямовує його на осмислення та усвідомлення власних форм та передумов, критичний аналіз його змісту, методів та результатів пізнання, тобто як здатність думати про підстави власного мислення. За твердженням психологів, рефлексія присутня на всіх рівнях функціонування особистості, вона визначає світосприйняття людини, трансформацію навчальної та професійної діяльності і проявляється як спосіб усвідомлення результатів діяльності і як базова особистісна характеристика суб'єкта, завдяки якій можливе усвідомлення та регуляція суб'єктом власної діяльності [18].

На наш погляд, ефективність реалізації діяльнісного та рефлексивного підходу до профільного навчання за спортивним напрямком може бути частково визначена рівнем та динамікою спортивної кваліфікації учня ліцею спортивного профілю.

Мета статті – визначення рівня спортивної майстерності учнів ліцею спортивного профілю та дослідження його динаміки протягом трьох років.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз та з'ясування реального рівня спортивної майстерності учнів проводився у період з вересня 2020 по вересень 2022 років на базі загальноосвітнього ліцею Харківського фахового коледжу спорту. Загальна кількість учасників складала 210 осіб. Контрольні групи юнаків-учнів (далі по тексту – учнів) відповідно до років дослідження склали: КГ-1 (2020 рік – 65 осіб), КГ-2 (2021 рік – 81 особа), КГ-3 (2022 рік – 64 особи). Середній вік учнів ліцею склав 15,46 років.

Критерієм оцінки рівня спортивної майстерності було обрано спортивний розряд учня початковому етапі навчання у 10-му класі. Для дослідження було обрано групи учнів 10-х класів за спортивною спеціалізацією – вільна боротьба, футбол, академічне веслування, водне поло, волейбол, дзюдо, легка атлетика, стрільба з лука, плавання, тхэквондо. За

результатами протоколів перевідних (вступних) іспитів та протоколів зарахування учнів на навчання у 2020, 2021 та 2022 роках нами здійснено аналіз відсоткового співвідношення рівня спортивної майстерності вступників до ліцею.

Результати дослідження рівня спортивної майстерності юнаків-учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2020 році представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Показники спортивної майстерності
учнів 10-х класів ліцею у 2020 році (n = 65).**

Вид спорту	Кількість спортивних розрядів					
	МС	КМС	I р.	II р.	III р.	I ю. р.
Футбол (n = 22)				14	5	3
Волейбол (n = 9)			2	3	3	1
Водне поло (n = 5)		2	2	1		
Вільна боротьба (n = 4)		1		2	1	
Боротьба дзюдо (n = 3)		1	1	1		
Велоспорт (n = 4)		1	1		2	
Академічне веслування (n = 4)				1	2	1
Легка атлетика (n = 4)				2	1	1
Стрільба з лука (n = 2)		1		1		
Плавання (n = 5)			1	3	1	
Тхеквондо (n = 3)		1	1		1	
Загалом (n = 65)		7	8	28	16	6
У відсотках від загальної кількості		10,7	12,3	43	24,6	9,2

Аналіз результатів дослідження рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2020 році засвідчив що:

10,7 % мають спортивне звання Кандидата у майстри спорту України;

12,3 % мають I спортивний розряд;

43 % мають II спортивний розряд;

24,6 % мають III спортивний розряд;

9,2 % мають I юнацький розряд.

Результати дослідження рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2021 році представлено в таблиці 2.

Таблиця 2.

**Показники спортивної майстерності
учнів 10-х класів ліцею у 2021 році (n = 81).**

Вид спорту	Кількість спортивних розрядів					
	МС	КМС	I р.	II р.	III р.	I ю. р.
Футбол (n = 21)				12	7	2
Волейбол (n = 8)				2	3	3
Водне поло (n = 5)		1	1	3		
Вільна боротьба (n = 6)		1	1	1	3	
Боротьба дзюдо (n = 6)		1	1	1	3	
Велоспорт (n = 6)			2		4	
Академічне веслування (n = 6)			1		3	2
Легка атлетика (n = 6)			1	3	2	
Стрільба з лука (n = 5)		1	1		3	
Плавання (n = 6)			1	2	3	
Тхеквондо (n = 6)		1	2	1	2	
Загалом (n = 81)		5	11	25	33	7
У відсотках від загальної кількості		6,2	13,6	30,9	40,7	8,6

Дослідження рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2021 році продемонструвало наступне:

6,2 % мають спортивне звання Кандидата у майстри спорту України;
 13,6 % мають I спортивний розряд;
 30,9 % мають II спортивний розряд;
 40,7 % мають III спортивний розряд;
 8,6 % мають I юнацький розряд.

В таблиці 3 представлено результати дослідження рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2022 році.

Таблиця 3.

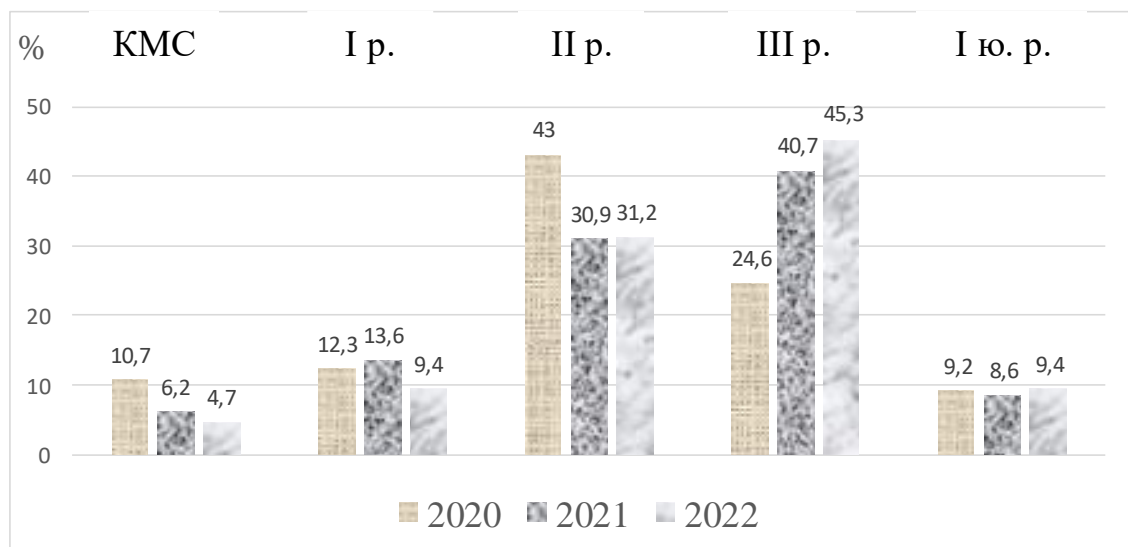
**Показники спортивної майстерності
 учнів 10-х класів ліцею у 2022 році (n = 64).**

Вид спорту	Кількість спортивних розрядів					
	МС	КМС	I р.	II р.	III р.	I ю. р.
Футбол (n = 19)				11	6	2
Волейбол (n = 6)					4	2
Водне поло (n = 4)				2	2	
Вільна боротьба (n = 5)		1	2	1	1	
Боротьба дзюдо (n = 5)			2	1	2	
Велоспорт (n = 5)			1	1	3	
Академічне веслування (n = 5)				2	2	1
Легка атлетика (n = 5)				1	2	1
Стрільба з лука (n = 4)		1	1		2	
Плавання (n = 4)				1	3	
Тхеквондо (n = 4)		1	1		2	
Загалом (n = 64)		3	6	20	29	6
У відсотках від загальної кількості		4,7	9,4	31,2	45,3	9,4

Підсумовуючи результати аналізу рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2022 році констатуємо:

4,7 % мають спортивне звання Кандидата у майстри спорту України;
 9,4 % мають I спортивний розряд;
 31,2 % мають II спортивний розряд;
 45,3 % мають III спортивний розряд;
 9,4 % мають I юнацький розряд.

На рисунку 1 ми представили у вигляді діаграми відсоткове співвідношення рівня спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею на початку навчального року у 2020-2022 роках.

Рис. 1. Рівень спортивної майстерності учнів 10-х класів ліцею у 2020-2022 роках.

Аналіз результатів дослідження рівня спортивної майстерності учнів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю протягом 2020-2022 років засвідчив погіршення досліджуваних показників:

зниження відсотку учнів із званням Кандидати у майстри спорту України з 10,7 % у 2020 році до 4,7 % у 2022 році;

зниження відсотку учнів із I спортивним розрядом з 12,3 % у 2020 році до 9,4 % у 2022 році;
зниження відсотку учнів із II спортивним розрядом з 43 % у 2020 році до 31,2 % у 2022 році;
збільшення відсотку учнів із III спортивним розрядом з 24,6 % у 2020 році до 45,3 % у 2022 році.

Відсоток учнів із I юнацьким розрядом, які вступили до ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю у 2020, 2021 та 2022 роках фактично не змінився.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання профільного навчання, які має реалізувати ліцей (в особі вчителів та тренерів) в рамках галузі освіти фізичної культури. Результати навчання та спортивної підготовки повинні робити внесок у формування ключових профільних компетентностей учнів закладу спортивної освіти. Одну з ключових складових зазначеної системи навчання та підготовки займає набутий ними рівень спортивної кваліфікації. Згідно гіпотези нашого дослідження ми розглядаємо рівень спортивної майстерності вихованців ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю як індивідуальну базову спроможність учня-спортсмена до подальшого оптимального набуття початкових фахових компетентностей та як ключову ланку діяльнісного та рефлексивного підходів до профільного навчання за спортивним напрямком. Автори О. Сорокіна та О. Шевцова [16] зазначають, що сучасність вимагає гнучкої адаптації фахівця до швидкоплинних змін, потребує наявності у фахівця особистісного потенціалу (у нашому випадку - це рівень спортивної підготовленості майбутнього учня) задля оперативного розв'язання актуальних завдань, що виникатимуть в процесі подальшої професійної діяльності. Отримана у нашому дослідженні відсоткова негативна динаміка рівня спортивної майстерності вступників до ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю протягом 2020-2022 років свідчить про доцільність посилення уваги до механізму відбору вступного контингенту для оптимізації подальшого навчального процесу з формування ключових профільних компетентностей випускників фахового спортивного закладу середньої освіти.

Висновки. Аналіз результатів дослідження рівня спортивної майстерності учнів ліцею спеціалізованого закладу освіти спортивного профілю протягом 2020-2022 років засвідчив поступове погіршення показників їхньої спортивної кваліфікації в період з 2020 по 2022 роки: зниження відсотку учнів із званням Кандидати у майстри спорту України з 10,7 % до 4,7 %; зниження відсотку учнів із I спортивним розрядом з 12,3 % до 9,4 %; зниження відсотку учнів із II спортивним розрядом з 43 % до 31,2 %.

Перспективи подальших досліджень планується спрямувати на дослідження впливу авторської компоненти профільного навчання на рівень спортивної майстерності учнів 10-го та 11-го класів загальноосвітнього ліцею Харківського фахового коледжу спорту.

Література

1. Алексєєва С. Індивідуальна освітня траєкторія: від побудови – до реалізації. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: зб. наук. пр.* (Серія: Педагогічні науки). Київ : «Вид-во Людмила», 2021. Вип. 17. С. 74-82.
2. Алексєєва С. Індивідуалізація навчання у закладах загальної освіти як педагогічна проблема. Scientific Collection «InterConf», (42): with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects» (February 19-20, 2021). Rome, Italy: Dana, 2021. Pp. 290-296.
3. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: навч. посіб. Вид. 3-є, випр. і доп. Харків: ОВС, 2004. 176 с.
4. Іванюк Г. І. Моделювання профільної школи: теоретичні і практичні аспекти. Освітологічний дискус, 2015. № 2 (10) С. 117-131.
5. Котова О. В. Профільне навчання в старшій школі за спортивним напрямком, його сутність та проблеми. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1(7). С. 48–53. URL: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/FVIS-2012-1/048-53.pdf>.
6. Круцевич Т. Ю., Пангелова Н. Є. Фізичне виховання як соціальне явище. Теорія і методика фізичного виховання. Т 1. НУФВСУ, Олімп. л-ра. 2017. С. 48-52.
7. Мудрік В.І. Педагогічна сутність якостей особистості в фізичному розвитку. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Збірник наукових праць, Випуск 15, Книга 1*. 2011. С. 414-423.
8. Навчальна програма «Фізична культура» для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (Рівень стандарту) / М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексєйчук, В.В. Деревянко, В.М. Єрмолова, В.О.Сілкова / Київ. 2017. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.
9. Пащенко В.В. Рефлексивний підхід як основа формування у майбутніх психологів компетентності створення командно-цільової мотивації для нових членів професійної групи. Proceeding of the 15th International Scientific and Practical Conference «Scientific Paradigm in the Context of Technologies and Society Development». May 16-18, 2023. Geneva, Switzerland. С. 172-174.
10. Приходько І.В., Ольховий О.М. Актуальні питання профільного навчання за спортивним напрямком. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. К.: Видавництво УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. Випуск 6 (166) 23. С.132-136.
11. Приходько І.В., Ольховий О.М., Корчагін М.В. Дослідження фізичного стану учнів 10-х класів ліцею спортивного профілю. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Волин. нац. ун-тім. Лесі Українки. No2(66). Луцьк, 2024. С.15–22.
12. Приходько І.В., Ольховий О.М., Корчагін М.В. Зміни у фізичній підготовленості учнів ліцею спортивного профілю. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Випуск 29(2). 2024. с. 83-90. doi: 10.32626/2309-8082.2024-29(2).
13. Пруднікова М.С., Мулик К.В.. Дослідження спеціальної фізичної підготовленості юніорок 17-19 років. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, Випуск 11 (171) 2023. С. 152-166.

14. Ротерс Т. Т. Взаємодія фізичного та естетичного виховання старшокласників у процесі профільного навчання. *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. 2008. № 4(143). С. 232-237.
15. Ротерс Т. Теоретичні засади профільного навчання старшокласників за спортивним напрямком. *Фізичне виховання різних груп населення*. Донецьк, 2008. С. 12-15.
16. Сорокіна О.А., Шевцова О.М.. Рефлексія у структурі професійного самовизначення майбутніх психологів. *Теорія і практика сучасної психології* 2019 р., № 1, Т. 2. С. 118-122.
17. Тур Р.І. Педагогічна рефлексія – основа формування творчого саморозвитку особистості. *Управління школою*, № 13, Харків, 2004. С. 22–24.
18. Філіппова Л. В. Педагогічна рефлексія у вищій школі. *Молодий вчений*, № 2 (66), 2019. с. 132-136.
19. Evaluation of the functional state of taekwondo athletes 7-13 years old according to the indicators of the finger-tapping test. O Podrihalo, V Romanenko, L Podrigalo, S Iermakov, O Olkhovyi, ... *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport* 27 (1), 3–9-3–9, 2023 doi.org/10.15391/sns.v.2023-1.001.

References

1. Aleksieieva S. (2021), Individualna osvitnia traiektoriia: vid pobudovy – do realizatsii [Individual educational trajectory: from construction to implementation]. *Mystetska osvita: zmist, tekhnolohii, menezhment: zb. nauk. pr. (Seria: Pedahohichni nauky)*. Kyiv : «Vyd-vo Liudmyla». Vyp. 17. 74-82. [in Ukrainian].
2. Aleksieieva S. (2021), Individualna osvitnia traiektoriia: vid pobudovy – do realizatsii [Individual educational trajectory: from construction to implementation]. *Scientific Collection «InterConf», (42): with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects» (February 19-20, 2021)*. Rome, Italy: Dana. 290-296. [in Ukrainian].
3. Hertsyk M.S., Vatseba O.M. (2004), Vstup do spetsialnostei haluzi "Fizyczne vykhovannia i sport": navch. posib [Introduction to "Physical education and sport" specialties: teaching. manual]. Vyd. 3-ye, vypr. i dop. Kharkiv: OVS, 2004. 176 p. [in Ukrainian].
4. Ivaniuk H. I. (2015), Modeliuvannia profilnoi shkoly: teoretychni i praktychni aspekty [Modeling of a specialized school: theoretical and practical aspects]. *Osvitlohichni dyskus. № 2*. 117-131. [in Ukrainian].
5. Kotova O. V. (2012) Profilne navchannia v starshii shkoli za sportyvnym napriamkom, yoho sutnist ta problemy [Profile education in high school in the field of sports, its essence and problems]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnogo universytetu. № 1(7)*. 48-53. [in Ukrainian].
6. Kruchevich, T. & Pangelova, N. (2017), Fizyczne vihovannia yak sochialne yavizche [Physical education as a social phenomenon]. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia*, Vol. 1, NUFVSU, Olimp. I-ra. 40-58. [in Ukrainian].
7. Mudrik V.I. (2011), Pedahohichna sutnist yakosti osobystosti v fizychnomu rozvytku [Pedagogical essence of personality qualities in physical development], *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi. Zbirnyk naukovykh prats, Vypusk 15, Vol. 1*. 414-423. [in Ukrainian].
8. Tymchuk M.V., Aleksieichuk Ye.lu., Derevianko V.V., Yermolova V.M., Silkova V.O. (2017), Navchalna prohrama «Fizyczna kultura» dlia 10-11 klasiv zakladiv zahalnoi serednoi osvity (Riven standartu) [Educational program "Physical culture" for 10-11 grades of general secondary education institutions (Standard level)], Kyiv. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>. [in Ukrainian].
9. Pashchenko V.V. (2023), Refleksyvnyi pidkhid yak osnova formuvannia u maibutnikh psykholohiv kompetentnosti stvorennia komandno-tsilovoi motyvatsii dlia novykh chleniv profesiinoi hrupy [A reflexive approach as a basis for the formation of future psychologists' competence in creating team-target motivation for new members of a professional group]. *Proceeding of the 15th International Scientific and Practical Conference «Scientific Paradigm in the Context of Technologies and Society Development»*. May 16-18, 2023. Geneva, Switzerland. 172-174. [in Ukrainian].
10. Prykhodko I.V., Olkhovyi O.M. (2023), Current issues of specialized education in the field of sports. *Scientific journal National Pedagogical Dragomanov University. Issue 6 (166)*. 132-136. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.6\(166\).28](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.6(166).28). [in Ukrainian].
11. Prykhodko I., Olkhovyi O., Korchagin M. (2023), Study of the Physical Condition of 10th Graders of the Sports Profile Lyceum. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, 2(66), 15-22. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2024-02-15-22>. [in Ukrainian].
12. Prykhodko I., Olkhovyi O., Korchagin M. (2024), Physical fitness analysis of sports profile lyceum pupils. *Bulletin of the Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University. Physical education, Sport and Human Health*. Kamianets-Podilskyi: Publisher Alla Pankova. Issue 29(2). 83-90. [https://doi.org/10.32626/2309-8082.2024-29\(2\).83-90](https://doi.org/10.32626/2309-8082.2024-29(2).83-90). [in Ukrainian].
13. Prudnikova M., Mulyk K. (2023), Study of special physical fitness of juniors of 17-19 years old. *Scientific journal National Pedagogical Dragomanov University. Issue 11 (171)*. 152-156. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.11\(171\).31](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.11(171).31). [in Ukrainian].
14. Roters T. T. (2008), Vzaiemodiia fizychnoho ta estetychnoho vykhovannia starshoklasnykiv u protsesi profilnogo navchannia [The interaction of physical and aesthetic education of high school students in the process of professional education] *Visn. Luhan. nats. un-tu im. Tarasa Shevchenka: Pedahohichni nauky*. № 4(143). Pp. 232-237. [in Ukrainian].
15. Roters T. (2008), Teoretychni zasady profilnogo navchannia starshoklasnykiv za sportyvnym napriamkom [Theoretical principles of specialized training of high school students in the field of sports], *Fizyczne vykhovannia riznykh hrup naseleння*. Donetsk, Pp.. 12-15. [in Ukrainian].
16. Sorokina O.A., Shevtsova O.M. (2019), Refleksiiia u strukturi profesiinoho samovyznachennia maibutnikh psykholohiv [Reflection in the structure of professional self-determination of future psychologists], *Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii*. № 1, Vol. 2. 118-122. [in Ukrainian].

17. Tur R.I. (2004), Pedagogichna refleksiiia – osnova formuvannia tvorchoho samorozvytku osobystosti [Pedagogical reflection is the basis of creative self-development of the individual], Upravlinnia shkoloiu, № 13, Kharkiv. 22-24. [in Ukrainian].
18. Filippova L. V. (2019), Pedagogichna refleksiiia u vyshchii shkoli [Pedagogical reflection is the basis of creative self-development of the individual], Molodyi vchenyi, № 2 (66). 132-136. [in Ukrainian].
19. Podrihalo, O., Romanenko, V., Podrihalo, L., Iermakov, S., Olkhovyi, O., Bondar, A., Semyzorova, A. & Galimskyi, V (2023), Evaluation of the functional state of taekwondo athletes 7-13 years old according to the indicators of the finger-tapping test. *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*, 27 (1), 3-9. doi.org/10.15391/sns.v.2023-1.001. [in Ukrainian].

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10\(183\).36](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).36)
УДК 796:355.5.305

Пронтенко В. В.,

<https://orcid.org/0000-0003-2454-6190>

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної
підготовки і спорту, Житомирський військовий інститут
імені С. П. Корольова, м. Житомир*

Підопригора М. В.,

<https://orcid.org/0000-0003-0659-2003>

*старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Військовий
інститут Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

Мілевський О. Л.,

<https://orcid.org/0009-0009-8407-3840>

*доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Військовий інститут
Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

Трофимчук В. А.,

<https://orcid.org/0009-0006-2427-274X>

*доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Військовий інститут
Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

Боговик М. В.,

<https://orcid.org/0009-0006-6235-1326>

*старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Військовий
інститут Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

Боговик Н. В.,

<https://orcid.org/0009-0006-1528-2743>

*викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Військовий інститут
Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ КУРСАНТІВ-ЖІНОК ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИКОНАННЯ НИМИ ВПРАВ З ГИРЯМИ

У статті досліджено залежність між спортивними результатами у вправах з гирями та рівнем розвитку рухових якостей й сформованості військово-прикладних рухових навичок курсантів-жінок секції гирьового спорту вищого військового навчального закладу (ВВНЗ) в умовах воєнного стану.

Встановлено, що більшість силових вправ та вправ, які вимагають прояву витривалості мають тісний та середній значущий взаємозв'язок ($p < 0,01$) з високими результатами курсантів-жінок у змагальних вправах гирьового спорту (підтягування на низькій перекладині, присідання зі штангою, тяга штанги станова, вис на перекладині, комплексна силова вправа (КСВ), біг на 1 та 2 км, вистрибування за 1 хв). Також, між високим рівнем сформованості військово-прикладних рухових навичок курсантів-жінок та усіма вправами з гирями виявлено тісний та середній статистично значущий взаємозв'язок ($p < 0,01-0,05$) (загальна контрольна вправа на смузі перешкод (ЗКВСП), метання гранати на дальність, марш кидком на 5 км). Результати дослідження дозволяють стверджувати, що застосування вправ з гирями у процесі фізичного виховання в умовах воєнного стану забезпечить ефективний розвиток рухових якостей, формування військово-прикладних рухових навичок з метою забезпечення фізичної готовності курсантів-жінок вищих військових навчальних закладів до навчальної та майбутньої військово-професійної й бойової діяльності.

Ключові слова: рухові якості, військово-прикладні рухові навички, вправи з гирями, курсанти-жінки.

Prontenko V. V., Pidoprygora M. V., Milevskyi O. L., Trofymchuk V. A., Bohovyk M. V., Bohovyk N. V. The relationship between the level development of motor qualities of female cadets and their performance results exercises with kettles. The article examines the relationship between sports results in exercises with kettlebells and the level of development of motor qualities and the formation of military-applied motor skills of female cadets of the kettlebell sports section of a higher military educational institution under martial law.

Research methods: theoretical analysis and generalization of literary sources, pedagogical observation, pedagogical testing, methods of mathematical statistics.